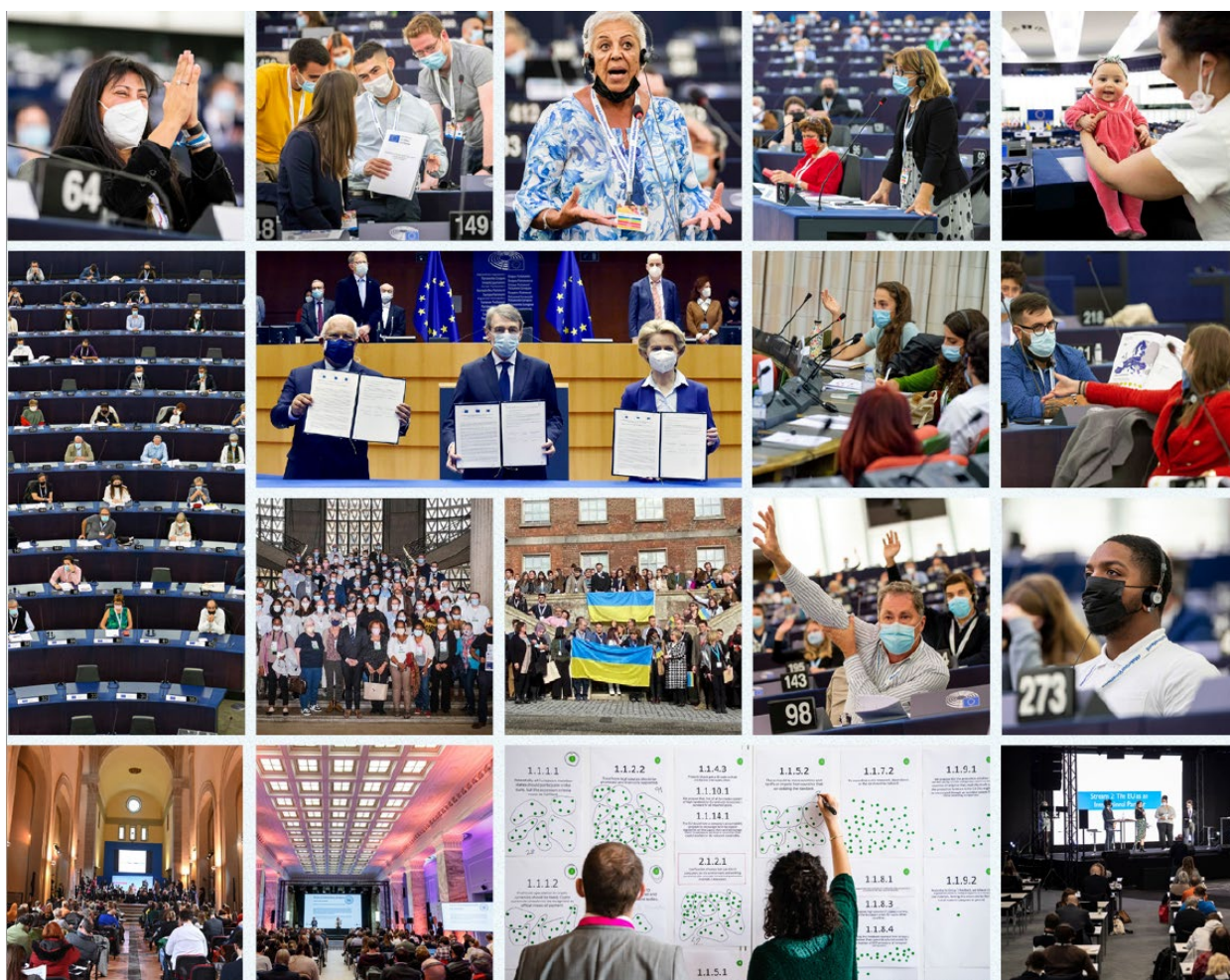

Последващи действия във връзка с Конференцията за бъдещето на Европа

- В ЦИФРИ -

Конференция за
бъдещето на
Европа

ОГРАНИЧАВАНЕ НА ОТГОВОРНОСТТА И АВТОРСКО ПРАВО

Настоящият документ е изготвен на вниманието на членовете и персонала на Европейския парламент като справочен материал в подкрепа на тяхната парламентарна работа.

Отговорност за съдържанието на документа носят единствено авторите и изразените в него становища не отразяват непременно официалната позиция на Парламента. Възпроизвеждането и преводът за нетърговски цели са разрешени, при условие че е посочен източникът и че Европейският парламент е предварително уведомен и е получил екземпляр.

© Европейски съюз, 2024 г.

*За да се свържете с автора(ите), моля, пишете на следния адрес: ifru@europarl.europa.eu
<https://conference-followup.europarl.europa.eu/bg/home>*

Общ преглед

Настоящият доклад представя консолидиран преглед на последващите действия във връзка с Конференцията за бъдещето на Европа. Тази конференция, проведена между 2021 и 2022 г., предложи безпрецедентен модел на демокрация на участието. 450 участници в пленарните заседания и четири граждански панела, състоящи се от 800 произволно избрани граждани от всички държави членки и всякакви социални среди, се ангажираха с начертаването на бъдещия курс на Европейския съюз. Резултатът от това колективно усилие бяха 49 предложения, съдържащи 326 конкретни мерки по девет теми.

В съвместната декларация, договорена в началото на Конференцията, председателите на Европейския парламент, на Съвета и на Европейската комисия бяха поканили гражданите да се присъединят към разискванията и да изразят мнението си за бъдещето на Европа. В този контекст те поеха общ ангажимент да изслушат европейците и бързо да предложат последващи действия във връзка с препоръките, отправени от Конференцията.

Основни констатации:

- **Успех за демокрацията на участието:** До края на парламентарния мандат през 2024 г. резултатът от последващите действия, предприети от институциите на ЕС, бяха 323 инициативи за изпълнение. Те са както законодателни, така и незаконодателни и обхващат изцяло или частично 75% от всички мерки на Конференцията. Едва две години след края на Конференцията почти три четвърти от тях вече са приключени. Като отразява съгласуваните усилия за превръщането на предложенията от Конференцията в политически действия, този резултат доказва ролята на Конференцията като новаторска възможност за организиране на демократичното участие на гражданите в изготвянето на политиките на ЕС. Той също така подчертава ролята, която инструментите за участие могат да играят заедно със структурите на представителната демокрация за създаването на условия за по-добър диалог между гражданите и всички равнища на изготвянето на политики.

- **Последващите действия варират в зависимост от сектора – значителни резултати по темите за икономиката, климата и ЕС на световната сцена на фона на по-слаби резултати в областта на демокрацията и образованието:** Най-много действия са предприети по темите за *икономиката, климата и ЕС на световната сцена*, следвани от темите за *здравеопазването и ценностите*. Това показва, че идеите на Конференцията в много случаи се припокриват с по-общата политическа програма, особено по отношение на подкрепата за проектите за екологичен и цифров преход, като например досиета, свързани със Зеления пакт и икономическата сигурност.

При предложените от Конференцията мерки в областта на *демокрацията и образованието* се наблюдава по-слабо изпълнение. Това може да е свързано и с факта, че за някои от тях се изисква промяна в Договорите – например за създаването на общи за целия ЕС учебни програми по определени теми или за въвеждането на повече официални европейски културни символи. Във всички тези случаи, за да се превърнат идеите от Конференцията в действия на равнището на ЕС, ще трябва да се преодолеят структурни ограничения в компетентността на ЕС, т.е. необходими са институционални реформи. Освен това редица мерки, които са или много абстрактни, или твърде специфични, също остават без последващи действия.

- **Нерешените въпроси – промени в Договорите и институционална реформа:** Като цяло се счита, че 31 от мерките от Конференцията налагат промени в Договорите, за да бъдат осъществени изцяло, като много от тях са в областта на *демокрацията и образованието*. Гражданите искат ЕС не само да се справя по-добре по отношение на определени политики, но и действията му да бъдат по-ефективни като цяло. Данните сочат, че много от мерките от Конференцията се вземат предвид при изготвянето на секторните политики на ЕС, но на призивите за подобряване на функционирането на ЕС като цяло (засега) няма отговор. Европейският парламент започна обсъждания относно преразглеждането на Договорите, като задейства процедурата по член 48 от ДЕС с представянето на подробни предложения за промяна на Договорите под формата на две резолюции и доклад по собствена инициатива, но конкретни резултати все още не са постигнати.

Информация за конкретни досиета и за мерки от Конференцията може да бъде намерена тук:

[Последващи действия във връзка с Конференцията за бъдещето на Европа](#)

КОНФЕРЕНЦИЯТА ЗА БЪДЕЩЕТО НА ЕВРОПА – УСПЕХ ЗА ДЕМОКРАЦИЯТА НА УЧАСТИЕТО

Значителните действия, предприети вследствие на Конференцията, показват ангажимента на институциите на ЕС да работят по въпросите, които вълнуват гражданите. По три четвърти от предложените мерки вече са предприети изцяло или частично действия, макар че оценяването на стойността от изпълнението на дадена политика понякога е трудно и подлежи на тълкуване. В този смисъл Конференцията представлява иновативен и конструктивен начин за организиране на участието на гражданите в изготвянето на политиките на ЕС.

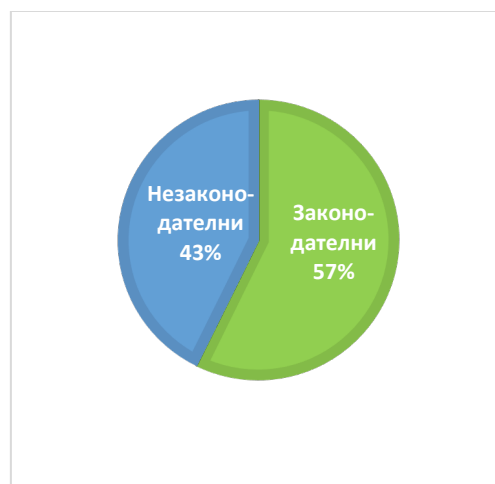
Към 31 май 2024 г. общо 323 инициативи за изпълнение са определени за свързани с резултатите от Конференцията за бъдещето на Европа.

Чрез тях са предприети действия по три четвърти (75%) от мерките от Конференцията (243 от общо 326 мерки). Това означава, че по тях са приключени или са в ход съответни цялостни или частични последващи действия. По останалите 25% от предложените мерки (83) няма (засега) никакви действия. За пълното изпълнение на някои от тях са необходими промени в Договорите.

От всички 323 инициативи 185 са законодателни, а 138 са незаконодателни (съответно 57% спрямо 43%). Две години след края на Конференцията почти три четвърти от тези инициативи са приключени.

МЕРКИ ОТ КОНФЕРЕНЦИЯТА, ПО КОИТО СА ПРЕДПРИЕТИ ПОСЛЕДВАЩИ ДЕЙСТВИЯ
Действия са предприети по 243/326 мерки (75%) спрямо 83/326 мерки (25%), по които не са.

ЗАКОНОДАТЕЛНИ/НЕЗАКОНОДАТЕЛНИ ИНИЦИАТИВИ
185/323 законодателни инициативи
138/323 незаконодателни инициативи

Броят на инициативите за изпълнение се различава значително за всяка една от деветте теми на Конференцията, като някои области на политиката се следят по-активно от други.

- Най-много инициативи за последващи действия има по темите за *икономиката* (153 инициативи), *климата* (111 инициативи) и *ЕС на световната сцена* (86 инициативи).
- Най-малко са инициативите по темите за *миграцията* (23 инициативи), *образованието* (25 инициативи) и *демокрацията* (16 инициативи).

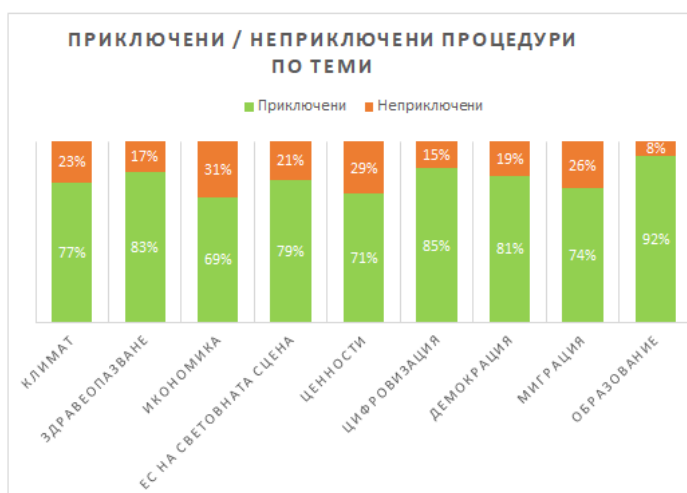
Следващата графика показва броя на инициативите за изпълнение по всяка тема и ги съпоставя с броя на мерките от Конференцията (като някои разлики може да се дължат и на начина на структуриране на първоначалното предложение на Конференцията).

Забележка: В тази графика общият брой на инициативите надхвърля 323. Всяка инициатива се брои по веднъж за всяка от темите, за които може да се отнася.

Приключени процедури (към 31 май 2024 г.)

В края на парламентарния мандат от общо 323 инициативи за изпълнение са приключени 238 процедури (74%). За сравнение, процедурите в процес на изпълнение са 85 (26%). Отново трябва да се има предвид, че тези резултати варират в зависимост от темите на Конференцията. Откроява се областта на *образованието*, където са приключени 92% от инициативите, като голяма част от тях са от незаконодателно естество.

238/323 приключени процедури
85/323 неприключени процедури

Някои от неприключените процедури може да бъдат продължени през следващия парламентарен мандат. По няколко от неприключените досиета Парламентът прие позиции на първо четене. Що се отнася до останалите, новият Парламент ще трябва да изрази позиция, след като възобнови заседанията си през юли 2024 г.

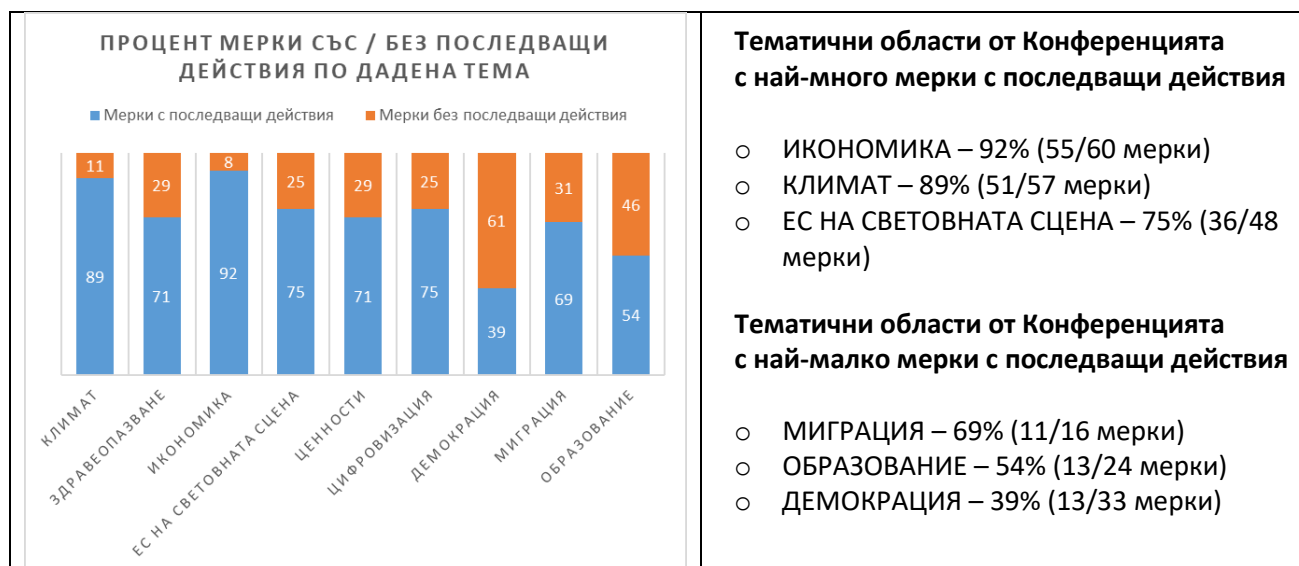
РЕЗУЛТАТИТЕ ОТ ПОСЛЕДВАЩИТЕ ДЕЙСТВИЯ СЕ РАЗЛИЧАВАТ В ОТДЕЛНИТЕ ТЕМАТИЧНИ ОБЛАСТИ: ТЕ СА ЗНАЧИТЕЛНИ ПО ТЕМИТЕ ЗА ИКОНОМИКАТА, КЛИМАТА И ЕС НА СВЕТОВНАТА СЦЕНА И ПО-СЛАБИ В ОБЛАСТТА НА ДЕМОКРАЦИЯТА И ОБРАЗОВАНИЕТО.

След Конференцията бяха предприети действия по много от мерките относно *икономиката, климата и ЕС на световната сцена* (мерки в подкрепа на програмата за екологичния и цифровия преход), следвани от мерки относно *здравеопазването и ценностите*. Предизвикателства остават в областта на *демократията и образованието*.

(Подробности за всяка тема могат да бъдат намерени в приложението към настоящия документ.)

При по-близък поглед върху всяка от деветте теми на Конференцията се забелязват няколко области, които се характеризират с най-голяма активност: *икономиката, климатът и ЕС на световната сцена* са темите, по които има най-голям брой инициативи за изпълнение, най-голям брой мерки с последващи действия, както и най-много приключени процедури.

Най-слаба активност, т.е. най-малко инициативи за изпълнение и най-малко мерки с последващи действия, има по темите за *миграцията, образованието и демокрацията*.

Тематични области от Конференцията с най-много мерки с последващи действия

- ИКОНОМИКА – 92% (55/60 мерки)
- КЛИМАТ – 89% (51/57 мерки)
- ЕС НА СВЕТОВНАТА СЦЕНА – 75% (36/48 мерки)

Тематични области от Конференцията с най-малко мерки с последващи действия

- МИГРАЦИЯ – 69% (11/16 мерки)
- ОБРАЗОВАНИЕ – 54% (13/24 мерки)
- ДЕМОКРАЦИЯ – 39% (13/33 мерки)

Една от причините *климатът и икономиката* да са темите с най-много последващи действия по предложените от Конференцията мерки може да е това, че те са обединени от много взаимосвързани и междусекторни политики. Сред тях са например политиките, свързани с кръговата икономика или икономическата сигурност. Конференцията подкрепи призивите за инвестиции в нови технологии, като същевременно подчерта, че е необходимо да се имат предвид свързаните с тях компромиси в икономически и социален план.

По 83 от предложените на Конференцията мерки не са предприети последващи действия. Както е показано на графиката, повечето „пропуски“ са в областта на *демократията* (20 мерки без последващи действия); *образованието* (11 мерки без последващи действия), *ЕС на световната сцена* (12 мерки без последващи действия) и *ценностите* (7 мерки без последващи действия).

Най-малко пропуски в изпълнението има в областта на *икономиката* (5 мерки без последващи действия), *климата* (6 мерки без последващи действия) и *здравеопазването* (7 мерки без последващи действия).

НЕРЕШЕНИТЕ ВЪПРОСИ: ПРОМЯНА В ДОГОВОРИТЕ И ИНСТИТУЦИОНАЛНА РЕФОРМА

За пълното изпълнение на 31 от мерките от Конференцията са необходими промени в Договорите. За да може по определени идеи от Конференцията, по-специално по темите за *демокрацията* и *образованието*, да се премине към действия на равнището на ЕС, ще трябва да се преодолеят някои ограничения в компетентността на ЕС, по-конкретно чрез институционални реформи. Въпреки че Европейският парламент започна процеса на преразглеждане на Договорите, все още не са постигнати конкретни резултати.

По време на Конференцията гражданите се съсредоточиха по-скоро върху набелязването на желаните резултати, отколкото върху механизмите за постигането им. Постигането на целите те възлагат на законодателите и създателите на политики, по-специално на избраните от тях представители. За промяна на Договорите се призовава изрично само в няколко от мерките, предложени по време на Конференцията: (8(3), 10(3) и 25(4)).

Счита се обаче, че има други 31 мерки от Конференцията, които *предполагат* промяна на Договорите за пълното си изпълнение. Тематичните области, за които това се отнася в най-голяма степен, са *демокрацията*, *икономиката* и *здравеопазването*, но също така *ценностите* и *образованието*. Според гражданите би било добре в политиките в областта на здравеопазването, енергетиката, образованието и външните работи да има „повече ЕС“. Това би означавало повече решения в тези сектори да се вземат съвместно на равнището на ЕС, включително с квалифицирано мнозинство, или да се установяват стандарти, валидни за целия ЕС. Други мерки имат за цел въвеждането на съвместни или задължителни учебни програми, например за здравословно хранене или биологично разнообразие или за по-добро образование по темата за ЕС, неговата история и интеграцията. Има и мерки, чиято цел е укрепването на социалните политики на ЕС и засиленото прилагане на върховенството на закона.

Област	Мерки, определени като такива, чието пълно изпълнение налага промяна на Договорите	
	Брой мерки	Референтен номер на мярката
Климат	1	6(6)
Здравеопазване	3	8(3); 10(1), (3)
Икономика	7	12(21); 13(5); 14(1), (4); 15(5), (8); 16(5)
ЕС на световната сцена	2	21(1), (3)
Ценности	3	25(4); 27(4); 29(5)
Цифровизация	2	32(1), (2)
Демокрация	10	37(1), (6); 38(2), (4); 39(1), (3), (6), (7); 40(2), (3)
Миграция	0	--
Образование	3	46(1); 48(2), (3)

ПРИЛОЖЕНИЕ

АКТУАЛНО СЪСТОЯНИЕ ПО ТЕМАТИЧНИ ОБЛАСТИ НА КОНФЕРЕНЦИЯТА

(1) Климат

(2) Здравеопазване

(3) Икономика

(4) ЕС на световната сцена

(5) Ценности

(6) Цифровизация

(7) Демокрация

(8) Миграция

(9) Образование

1. КЛИМАТ („Изменение на климата и околна среда“)

Общи последващи действия: По отношение на КЛИМАТА на пленарното заседание на Конференцията бяха приети 7 предложения, разпределени в 57 мерки. Предложенията са съсредоточени съответно върху опазването на климата и биологичното разнообразие; популяризирането на биологичните храни и хуманното отношение към животните наред с продоволствената сигурност; ускоряването на екологичния преход – особено по отношение на енергийните доставки и транспорта – и справянето със свързаната с него социална цена.

Активността по темата е висока – от общо 57 мерки, предложени по време на Конференцията, последващи действия са предприети по 51 от тях (89%). Освен това 5 от мерките в областта на КЛИМАТА са най-разглежданите като цяло, т.е. по тях има най-голям брой инициативи за последващи действия. Около 60% от инициативите за изпълнение са законодателни и по-голямата част от процедурите вече са приключени. Някои ключови досиета обаче остават неприключени, например това за реформата на правилата за пестицидите.

Конкретни мерки, предложени по време на Конференцията: Предложените на Конференцията мерки, които са обхванати в най-голяма степен от политическия дневен ред на ЕС, се отнасят най-вече до екологичния преход, селското стопанство, възобновяемите източници на енергия и кръговата икономика. Цели 13 инициативи откликнаха на призива на гражданите за осъществяване и когато е възможно, ускоряване на екологичния преход, по-специално чрез инвестиции в проекти за енергия от възобновяеми източници и енергийна ефективност, за да се намалят външните зависимости (3(1) и 3(3)). Други 14 инициативи за изпълнение обърнаха внимание на опазването на водните източници и на борбата със замърсяването на реките и океаните (2(7)). Междувременно 9 инициативи бяха насочени например към мярката за извеждане на преден план на концепцията за зелена и синя икономика чрез насърчаване на селско стопанство и рибарство, които са ефективни и щадят климата и същевременно гарантират производителността и продоволствената сигурност (1(1)), както и чрез по-строги и хармонизирани производствени стандарти в рамките на ЕС наред с прозрачна система за етикетиране за всички продавани продукти, използваща цифров продукт паспорт (5(1)).

За сравнение, само по 6 (11%) от всички 57 мерки не са предприети последващи действия. При съпоставка с други теми този процент е нисък. Пропуските са свързани с въвеждането на задължителни филтри за CO₂ (3(7)) и пълното премахване, след преходен период, на субсидиите за изкопаеми горива (3(10)); ограничаването на рекламирането на продукти, които са вредни за околната среда (5(12)); обща харта на ЕС по въпросите на околната среда (6(4)); производството на храни и биологичното разнообразие като част от образованието (6(7)) и насърчаването на хранителен режим на растителна основа (6(8)).

Промени в Договорите: В областта на КЛИМАТА има една мярка, за чието пълно изпълнение се изисква преразглеждане на Договорите. Мярка 6(6) предлага, наред с другото, да се обмисли възможността биологичното разнообразие да стане задължителен предмет в училище. Въпреки че този въпрос не е разгледан, други аспекти от мярката, свързани с „повишаване на осведомеността“ и „образование относно храните и биологичното разнообразие“, са обхванати до известна степен от „Препоръката на Съвета относно ученето, насочено към екологичния преход и устойчивото развитие“.

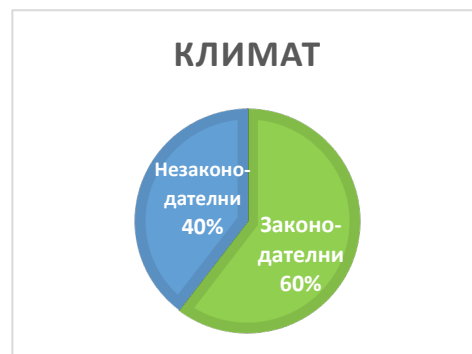
Мерки със и без предприети последващи действия

51/57 мерки с последващи действия
6/57 мерки без последващи действия

Законодателни и незаконодателни инициативи

67/111 законодателни инициативи
44/111 незаконодателни инициативи

ПРОЦЕНТ НА ПРИКЛЮЧВАНЕ НА ИНИЦИАТИВИТЕ ЗА ИЗПЪЛНЕНИЕ

2. ЗДРАВЕОПАЗВАНЕ

Общи последващи действия: По отношение на ЗДРАВЕОПАЗВАНЕТО на пленарното заседание на Конференцията бяха приети 4 предложения с 24 мерки. Фокусът на предложенията е върху насърчаването на здравословното хранене и здравословния начин на живот; укрепването на здравните системи; разширяването на разбирането за здраве; равния достъп до здравеопазване за всички чрез по-нататъшно развитие и използване на Европейския здравен съюз. В предложенията като цяло се призовава за „повече Европа“ в здравеопазването, което отразява и призива за по-координирани действия в целия ЕС в отговор на предизвикателствата на кризата, предизвикана от пандемията от COVID-19.

Активността по темата за ЗДРАВЕОПАЗВАНЕТО е сравнително висока, като последващи действия са предприети по 17 (71%) от общо 24 предложени мерки. Трябва да се отбележи, че 16 (44%) от общо 36-те инициативи за изпълнение са законодателни, предвид ограничените правомощия на ЕС в тази сфера, и че едва 17% от процедурите все още не са приключени. По този начин европейските законодатели взеха под внимание призива по мярка 10(3) за укрепване на Европейския здравен съюз чрез използване на целия потенциал на действащата уредба.

Конкретни мерки, предложени по време на Конференцията: В рамките на темата за ЗДРАВЕОПАЗВАНЕТО една от мерките с най-много последващи действия (10 на брой) е мярка 8(3). Още с първото си изречение мярката цели да се осигури стратегическа автономност на равнището на ЕС за избягване на зависимостта от трети държави по отношение на лекарства (по-специално активни съставки) и медицински изделия (включително суровини); по-специално, на равнището на ЕС следва да се изготви списък на основни и приоритетни, но също така и иновативни лекарства и лечения (като биотехнологични решения), като се разчита на съществуващите европейски агенции и HERA, за да се гарантира тяхната наличност за гражданите. Да се обмисли организирането на координирано стратегическо натрупване на запаси в целия ЕС. С цел да бъде постигнато необходимото координирано, дългосрочно действие на равнището на Съюза, да се включат здравето и здравеопазването сред компетентностите, споделени между ЕС и държавите – членки на ЕС, като се измени член 4 на ДФЕС. Тази част се засяга често, но не и второто изречение, в което се изисква здравето да бъде сред споделените компетентности, което пък изисква промени в Договорите.

Почти една трета, или 7 (29%) от общо 24-те предложени мерки в областта на ЗДРАВЕОПАЗВАНЕТО остават без последващи действия, включително искането за по-голяма подкрепа за предлагането на здравословна храна в обществените заведения (7(4)); инвестирането в здравните системи (8(5)); създаването на стандартна програма на ЕС за здравно образование, включително сексуално образование (9(2)) и разработването на курсове за първа помощ, които да са безплатни за всички граждани (9(3)). Други мерки се отнасят до разширяването на инициативата „Седмица на здравето“, като се започне с годината на психичното здраве (9(4)) (въпреки че Комисията прие „Нова стратегия за психичното здраве“), както и до това да се гарантира ценовата достъпност на грижите, по-специално на зъболечението (10(5)), и да се насърчи безплатното зъболечение за деца (10(7)).

Промени в Договорите: От мерките, предложени в областта на ЗДРАВЕОПАЗВАНЕТО, има три (8(3), 10(1) и 10(3)), за чието пълно изпълнение е необходима промяна на Договорите. В тях се искат „минимални общи здравни стандарти“ и свързаното с тях финансиране (10(1)) и включване на здравеопазването и здравните грижи сред областите на споделена компетентност между ЕС и държавите членки чрез изменение на член 4 от ДФЕС (8(3), 10(3)-втора част).

Мерки със и без последващи действия

17/24 мерки с последващи действия

7/24 мерки без последващи действия

Законодателни и незаконодателни инициативи

16/36 законодателни инициативи

20/36 незаконодателни инициативи

ПРОЦЕНТ НА ПРИКЛЮЧВАНЕ НА ИНИЦИАТИВИТЕ ЗА ИЗПЪЛНЕНИЕ

83 %

17 %

3. ИКОНОМИКА („По-силна икономика, социална справедливост и работни места“)

Общи последващи действия: ИКОНОМИКАТА е темата с най-много мерки, предложени по време на Конференцията, а именно 60 мерки, разпределени в 6 предложения. Предложенията са съсредоточени върху устойчивия растеж и иновациите; върху повишаването на конкурентоспособността на ЕС и задълбочаването на единния пазар, както и върху приобщаващите пазари на труда, по-силните социални политики (по-специално чрез прилагането на Европейския стълб на социалните права) и демографския преход. Последният раздел е посветен на фискалните и данъчните политики.

Активността по темата за ИКОНОМИКАТА е 92% – последващи действия са предприети по 55 от мерките, като инициативите за изпълнение са 153.

Конкретни мерки, предложени по време на Конференцията: Не е изненадващо, че няколко от мерките с най-много последващи действия са включени в този раздел, отразявайки известно припокриване между опасенията на гражданите и политическия отговор на ЕС на руското нахлуване в Украйна и свързаните с това въпроси относно доставките и сигурността. Те включват например различни мерки за намаляване на зависимостта на ЕС от чуждестранни участници в стратегически икономически сектори (17(1), (3) и (7)), по-специално по отношение на енергетиката (11(7), 18(2)). **Най-обсъжданата мярка от Конференцията е мярка 11(1)**, която е за насърчаването на по-екологосъобразни производствени процеси чрез осигуряване на отрицателни и положителни стимули и увеличаване на местното производство и потребление. Това е заложено в 26 различни инициативи за изпълнение. Мярка 12(12) за гарантиране на сигурността на доставките чрез диверсифициране на източниците на суровини и увеличаване на производството на ключови стоки в Европа, например в областта на здравеопазването, хранително-вкусовата промишленост, енергетиката, отбраната и транспорта, е отразена в 21 инициативи.

По темата ИКОНОМИКА има само няколко мерки без последващи действия. Те включват задължителна „проверка на конкурентоспособността на ЕС“ (12(21)); някои по-абстрактни призови за недопускане на компромиси със социалните права (14(2) – мярка, която попада в рамките на „по-силни социални политики“); предоставяне на достъп до медицински услуги на всички лица на възраст под 16 години в целия ЕС (14(4)) и поделение на разходите за жилищно настаняване (14(5)).

Промени в Договорите: По темата за ИКОНОМИКАТА има 7 мерки, за чието пълно изпълнение е необходима промяна на Договорите. Те включват мярка 12(21) относно задължителните проверки на конкурентоспособността и създаването на „орган за конкурентоспособността“ и мярка 14(4) относно предоставянето на достъп до медицински услуги в целия ЕС на всички лица на възраст под 16 години, в случай че тези услуги не са достъпни на национално ниво. По други мерки са предприети последващи действия само за частите, които не налагат промяна на Договорите, като например мярка 13(5) за добавянето на „протокол за социален напредък в Договорите“ или 15(8) относно „гарантирането на подходящи социални и здравни грижи за възрастните хора“. Те си остават в компетенциите на държавите членки.

Мерки със и без предприети последващи действия

55/60 мерки с последващи действия
5/60 мерки без последващи действия

Законодателни и незаконодателни инициативи

95/153 законодателни инициативи
58/153 незаконодателни инициативи

ПРОЦЕНТ НА ПРИКЛЮЧВАНЕ НА ИНИЦИАТИВИТЕ ЗА ИЗПЪЛНЕНИЕ...

4. ЕС НА СВЕТОВНАТА СЦЕНА

Общи последващи действия: По темата ЕС НА СВЕТОВНАТА СЦЕНА има общо **48 мерки, разпределени в 8 предложения.** Те засягат широк кръг от въпроси, свързани с външните работи, международната търговия, както и сигурността и отбраната. В областта на външните работи се разглеждат зависимостите от трети държави и се предлагат промени в процеса на вземане на решения в ЕС, като например гласуване с квалифицирано мнозинство и засилване на ролята на върховния представител. Що се отнася до отбраната и сигурността, предложенията са за насърчаване на диалога и гарантиране на мира, като например въоръжените сили на ЕС се използват за самоотбрана и предотвратяване на военни действия. По отношение на търговията предложенията са за диверсифициране на веригите на доставки, така че да се укрепи автономността на Европа в ключови сектори, както и за определяне на високи етични и екологични стандарти в търговските споразумения.

Около половината от инициативите за изпълнение в тази област са законодателни. Това може да се счита за висок процент в областта на външните работи и да се обясни с големия брой инициативи по тази тема, които са свързани с цифровите технологии, енергетиката и изменението на климата. Някои процедури не бяха приключени към момента на изготвяне на настоящия доклад, когато **21% от инициативите все още са били в ход.** Незаконодателната половина от инициативите се състои предимно от съвместни съобщения, в които се определят конкретни всеобхватни секторни стратегии.

Конкретни мерки, предложени по време на Конференцията: Тъй като **по 75% от мерките са предприети последващи действия,** ЕС НА СВЕТОВНАТА СЦЕНА е една от областите на Конференцията, на които се обръща най-голямо внимание. Мерките с последващи действия са насочени предимно към подобрения по отношение на енергийната зависимост, сигурността на доставките, обвързването на външната търговия с екологични и етични въпроси и общата търговска политика. Мерките, по които няма последващи действия, попадат предимно в категорията на промените в процеса на вземане на решения (по отношение на гласуването с квалифицирано мнозинство във външната политика и на върховния представител), връзките с гражданите (прозрачност, участие) и образованието.

Редица от **тези мерки** са от абстрактно естество, например *пълна подкрепа [...] за гражданите, които решат да участват в организации на организираното гражданско общество (22(3)),* което усложнява включването в инициативите. Други, като например *ратифицирането на неотдавна сключените търговски споразумения (21(5)),* не са предмет на последващи действия на равнище ЕС, а на равнището на държавите членки.

Промени в Договорите: Две мерки изискват изменение на Договорите, а именно *ОВППС да се решава чрез гласуване с квалифицирано мнозинство (21(1))* и *засилена роля на върховния представител (21(3)).* Поради тази причина по тези две мерки все още няма последващи действия.

Мерки със и без предприети последващи действия

36/48 мерки с последващи действия
12/48 мерки без последващи действия

Законодателни и незаконодателни инициативи

45/86 законодателни инициативи
41/86 незаконодателни инициативи

ПРОЦЕНТ НА ПРИКЛЮЧВАНЕ НА ИНИЦИАТИВИТЕ ЗА ИЗПЪЛНЕНИЕ

79 %

21 %

5. ЦЕННОСТИ („Ценности и права, върховенство на закона, сигурност“)

Общи последващи действия: Темата за ЦЕННОСТИТЕ се характеризира с голямо разнообразие и обхваща 6 предложения, включващи 24 мерки. В тях става въпрос за върховенството на закона, демократичните ценности и европейската идентичност; защитата на данните; медиите, фалшивите новини и киберсигурността; борбата с дискриминацията, равенството, качеството на живот, правата на животните, както и селското стопанство.

Законодателството играе важна роля в тази тематична област, като 19 от общо 31 мерки имат законодателен характер (61%), а останалите 12 мерки са незаконодателни (39%). Освен това 71% от законодателните мерки са приключени, а по 29% се очакват по-нататъшни действия.

Конкретни мерки, предложени по време на Конференцията: Няколко мерки остават без последващи действия, разкривайки ключови теми, които според гражданите изискват повече внимание. Те включват по-добро прилагане на ценностите на ЕС и на Хартата на основните права на ЕС (25(1), (3), (4)); закони за защита на данните с акцент върху малолетните и непълнолетните лица (26(3), (4)); създаване на орган на ЕС за борба с дезинформацията и за проверка на фактите (27(3)) и установяване на финансови санкции за въздействие върху околната среда (30(2)).

Промени в Договорите: Преразглеждането на Договорите е определено като необходима стъпка за постигане на пълно изпълнение на три мерки: (25(4); 27(4); 29(5)). Две от тях (27(4) и 29(5)) са отбелязани като „мерки с частично предприети последващи действия“. Те предвиждат въвеждането, включително чрез задължителни училищни обучения, на задължителни политики и стандарти за насърчаване на медийната грамотност и осведоменост на гражданите относно дезинформацията и неумишленото разпространение на фалшиви новини. Втората мярка призовава да се гарантира откриването и подпомагането на детски градини с достъпни цени, както обществени, така и частни, а също и да се осигурят безплатни грижи за деца, които се нуждаят от тях.

Неразгледаната мярка 25(4) има за цел да укрепи режима на върховенството на закона, като гласи, че „следва да се разгледат всички необходими правни възможности, включително промени в Договорите, с цел наказване на нарушенията на принципите на правовата държава“.

Мерки със и без последващи действия
17/24 мерки с последващи действия
7/24 без последващи действия

Законодателни и незаконодателни инициативи
19/31 законодателни инициативи
12/31 незаконодателни инициативи

ПРОЦЕНТ НА ПРИКЛЮЧВАНЕ НА ИНИЦИАТИВИТЕ ЗА ИЗПЪЛНЕНИЕ

6. ЦИФРОВИЗАЦИЯ („Цифрова трансформация“)

Общи последващи действия: По отношение на ЦИФРОВИЗАЦИЯТА на пленарното заседание на Конференцията бяха приети **5 предложения** с общо **40 мерки**. Предложенията предвиждат на гражданите да бъде осигурен достъп до цифрова инфраструктура и акцентират върху уменията за успешна цифрова трансформация. Цифровото общество следва също така да бъде безопасно, надеждно и да гарантира високи равнища на защита на данните. Допълнителен акцент се поставя върху цифровите иновации и начините, по които те биха могли да спомогнат за укрепването на социалната и устойчива икономика.

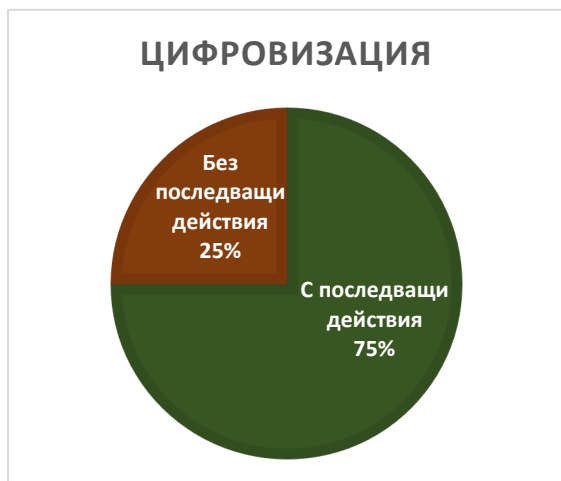
По мерките от Конференцията има **66 инициативи за изпълнение**, от които **62% са законодателни**. Степента на изпълнение е много висока, като **85% от инициативите са приключени**, а няколко досиета от останалите 15% са в процес на приключване.

Конкретни мерки, предложени по време на Конференцията: С предприети последващи действия по близо **75% от мерките в тази област**, ЦИФРОВИЗАЦИЯТА съответства на средните стойности за Конференцията. Сред мерките с най-много последващи действия са мярка 31(1) относно **инвестициите във висококачествена инфраструктура** и мярка 35(7) относно **изграждането на инфраструктура, основана на европейските ценности**. Мерките акцентират върху подобряването на цифровата инфраструктура, но също така препоръчват да се вземат предвид европейските ценности и всички свързани рискове, например в областта на образованието или работната среда. Като цяло тенденцията е да се постигне добре регулирана, приобщаваща цифрова среда, която обаче остава отворена, конкурентоспособна и иновативна.

Все още има **10 мерки, по които няма последващи действия** ((32(6); 33(6); 34(4), (5), (6), (8); 35(2), (4), (5), (11)). В тях се предлагат относително конкретни действия за разработване и поддръжка на цифрови платформи, допълнителни инициативи за защита на данните и други усилия в областта на цифровизацията. Въпреки че по тези мерки няма последващи действия, вероятно поради техния специфичен или пък абстрактен характер, засегнатите в тях области на политиката като цяло изглеждат са разгледани и в някои случаи обхванати от други, подобни мерки от Конференцията.

Промени в Договорите: Две са мерките, за чието пълно изпълнение се изискват промени в Договорите (32(1), 32(2)). И в двете се препоръчва форма на хармонизиране на учебните програми и преподаването на умения, което изисква промяна на Договорите. В горепосочените инициативи са разгледани и други въпроси, които не изискват промяна на Договорите.

Мерки със и без последващи действия
30/40 приключени процедури
10/40 неприключени процедури

Законодателни и незаконодателни инициативи
41/66 законодателни инициативи
25/66 незаконодателни инициативи

ПРОЦЕНТ НА ПРИКЛЮЧВАНЕ НА ИНИЦИАТИВИТЕ ЗА ИЗПЪЛНЕНИЕ

7. ДЕМОКРАЦИЯ („Европейска демокрация“)

Общи последващи действия: По отношение на ДЕМОКРАЦИЯТА на пленарното заседание на Конференцията бяха одобрени **5 предложения, включващи общо 33 мерки**. Те са свързани с четири основни цели: подобряване на информираността и участието на гражданите и ангажираността на младите хора; укрепване на европейската идентичност и подобряване на достъпността на европейските институции; насърчаване на демокрацията, изборните процеси и субсидиарността и реформиране на механизмите за вземане на решения в ЕС.

От 33-те мерки, предложени по време на Конференцията, последващи действия са предприети по 13 (39%). 20 мерки остават без последващи действия (61%). Така ДЕМОКРАЦИЯТА е тематичната област на Конференцията с най-малка активност. От 16-те съответни инициативи за изпълнение 63% са незаконодателни, а 37% законодателни. В същото време, макар и малко на брой, предприетите инициативи имат добър процент на приключване – 13 от тях (81%) са приключени, а неприключените са три.

Конкретни мерки, предложени по време на Конференцията: Някои от мерките, останали без последващи действия, обхващат теми, свързани с прозрачността, например участието на гражданите чрез онлайн платформи; подобряването на прозрачността и стандартизирането на образованието във всички държави членки. Друг набор от мерки без последващи действия има за цел да се даде възможност за по-голямо участие чрез постоянни граждански асамблеи, засилване на участието на младите хора и на ролята на гражданското общество в процеса на вземане на решения, въвеждане на референдуми за целия ЕС, както и преименуване на институциите на ЕС, така че да са по-достъпни за гражданите. Трети набор от мерки е насочен към европейските политически структури, включително укрепването на европейската идентичност и на капацитета за вземане на решения, започването на дискусии за европейска конституция и разглеждане на въпроси, свързани със субсидиарността.

Промени в Договорите: Общо **10 мерки в областта на ДЕМОКРАЦИЯТА са определени като такива, чието пълно изпълнение изисква промяна в Договорите:** (37(1), 37(6), 38(2), 38(4), 39(1), 39(3), 39(6), 39(7), 40(2), 40(3)). Това очевидно е пропуск в последващите действия във връзка с Конференцията; повечето от мерките по тази тема, останали без последващи действия, изискват изменения на Договорите. В някои от мерките се искат повече права за Европейския парламент, включително правото на инициатива, правото да взема решения относно бюджета на ЕС и правото да задейства референдум за целия ЕС. Други мерки предлагат председателят на Комисията да се избира пряко от гражданите или чрез система на водещи кандидати и процесът на вземане на решения да се промени, така че като общо правило вместо гласуване с единодушие да се използва гласуване с квалифицирано мнозинство. **Предложение 39 се откроява**, тъй като няма предприети последващи действия по нито една от всичките седем съответни мерки относно вземането на решения в институциите на ЕС.

Мерки със и без последващи действия

13/33 мерки с последващи действия
20/33 мерки без последващи действия

Законодателни и незаконодателни инициативи

6/16 законодателни инициативи
10/16 незаконодателни инициативи

ПРОЦЕНТ НА ПРИКЛЮЧВАНЕ НА ИНИЦИАТИВИТЕ ЗА ИЗПЪЛНЕНИЕ

8. МИГРАЦИЯ

Общи последващи действия: По отношение на МИГРАЦИЯТА на пленарното заседание на Конференцията бяха приети 5 предложения с общо 16 мерки. Те засягат три ключови области: законната миграция, незаконната миграция и предоставянето на убежище и интеграцията. Въпреки (или може би заради) факта, че миграцията е една от най-спорните области на политиката на Съюза през последните години, резултатите от Конференцията са насочени към създаване на амбициозна съгласувана европейска програма по тези въпроси.

От общо 16 мерки, по 11 (69%) са предприети последващи действия под формата на конкретни инициативи за изпълнение. Това нарежда МИГРАЦИЯТА на трето място, след ДЕМОКРАЦИЯТА и ОБРАЗОВАНИЕТО, по най-малко предприети последващи действия. 17 от 23-те инициативи за изпълнение са приключени (74%), а останалите 6 инициативи (26%) все още са в процес на изпълнение.

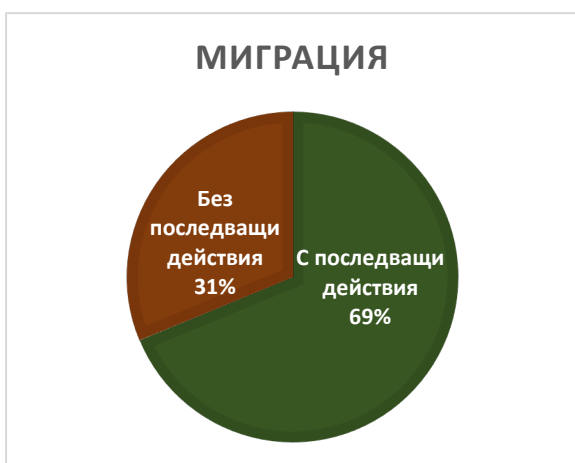
Конкретни мерки, предложени по време на Конференцията: Съвсем наскоро, през май 2024 г., бяха приети редица инициативи като неразделна част от Новия пакт за миграцията и убежището от 2020 г. Голям брой мерки от Конференцията са обхванати от новите разпоредби относно убежището и управлението на миграцията и относно процедурите за предоставяне на убежище, както и от директивата относно условията на приемане.

5 мерки (31%) остават без последващи действия. Нерешените въпроси са следните: сближаване на условията на труд (41(4)); по-добро информиране на гражданите на ЕС относно миграцията (41(5)); отпускане на допълнителни средства за Агенцията на ЕС в областта на убежището (44(5)); създаване от страна на държавите членки на програми за обучение на бежанци (45(1)) и улесняване на достъпа до пазара на труда за търсещите убежище лица със съответните квалификации (45(2)).

Промени в Договорите: Нито една от мерките в областта на МИГРАЦИЯТА не изисква промяна на Договорите.

Мерки със и без последващи действия

11/16 мерки с последващи действия
5/16 мерки без последващи действия

Законодателни и незаконодателни инициативи

16/23 законодателни инициативи
7/23 незаконодателни инициативи

ПРОЦЕНТ НА ПРИКЛЮЧВАНЕ НА ИНИЦИАТИВИТЕ ЗА ИЗПЪЛНЕНИЕ

9. ОБРАЗОВАНИЕ („Образование, култура, младеж и спорт“)

Общи последващи действия: В областта на ОБРАЗОВАНИЕТО има 4 предложения с 24 мерки. Това е областта, по която има най-ниска активност след Конференцията. Инициирани са само 25 процедури и много мерки остават без последващи действия, като повечето от тях са за едни и същи три предложения (въпроси относно европейската младеж, култура и обмен, спорт). **В случаите, в които са предприети действия** по предложение в областта на образованието, **инициативите са предимно незаконодателни (84%)**. Вероятно в резултат на по-малкия брой законодателни процедури процентът на приключване при ОБРАЗОВАНИЕТО е много висок – 92%.

Конкретни мерки, предложени по време на Конференцията: Откроява се мярка 46(2). Целта на тази често разглеждана мярка е до 2025 г. да се създаде приобщаващо европейско пространство за образование, в рамките на което всички граждани да имат равен достъп до качествено образование. Фокусът е върху компоненти на формалното образование и ученето през целия живот (напр. гражданско образование, ценности и история на ЕС; цифрови умения, STEAM (наука, технологии, инженерство, изкуство и математика), предприемачество и научни изследвания; критично мислене и медийна осведоменост, междуличностни умения и борба с тормоза и расизма; устойчивост на околната среда и здраве и задължителен предмет за биологичното разнообразие). Различни аспекти са реализирани чрез необвързващи стратегии и практически инструменти, например пакета за мобилност на талантите; препоръки относно цифровото образование, европейското сътрудничество в областта на висшето образование и ученето за екологична устойчивост, създаването на портала на европейското пространство за образование, на експертна група по въпросите на благополучието в училище и на Европейската година на уменията (2023 г.).

Това е в контраст с 11 мерки, по които няма последващи действия. Те засягат три от четирите предложения. Първо, **въпроси относно младежта** (възраст за гласуване – 16 години за изборите за Европейски парламент (47(2)); работни посещения за гимназисти (47(3)); финансиране за засилената Европейска гаранция за младежта (47(4)); жизнен стандарт за младите хора, включително достъп до социална закрила и жилищно настаняване (47(6))). Второ, **култура и обмен** – насърчаване на многоезичието, включително задължителни часове по втори език (48(2)); 9 май като общоевропейски празник (48(3)) и закрила на равнището на ЕС на културните дейци (48(5)). Трето, мерките за насърчаване на **спорта** като инструмент на европейската политика за ценности, култура и образование се оказаха от истински интерес за гражданите, но и те не бяха приложени. Това включва акцентирание върху ценностите чрез практикуване на спорт в рамките на образованието (49(1)); включване на спортните дейности в програмите за обмен на ниво ЕС (49(3)); подобряване на местния и традиционния спорт (49(4)) и насърчаване на демонстрирането на европейска идентичност по време на спортни събития и др. (49(5)).

Промени в Договорите: Потенциално изменение на Договорите е необходимо за 3 мерки. В мерки 46(1), 48(2), 48(3) се искат споделена компетентност в областта на образованието, редица различни минимални образователни стандарти за целия ЕС и отбелязване на Деня на Европа на 9 май, но всички те остават без последващи действия. Освен това много аспекти на други теми, които изискват промяна на Договорите, са свързани със създаването на съвместни образователни програми, например в областта на биологичното разнообразие.

Мерки със и без предприети последващи действия

13/24 мерки с последващи действия
11/24 мерки без последващи действия

Законодателни и незаконодателни инициативи

4/25 законодателни инициативи
21/25 незаконодателни инициативи

ПРОЦЕНТ НА ПРИКЛЮЧВАНЕ НА ИНИЦИАТИВИТЕ ЗА ИЗПЪЛНЕНИЕ

92 %

8%

